

Володимир Дмитрук (м. Київ)

Вручення Премії імені академіка Петра Тронька НСКУ 2019 року

12 липня 2019 року виповнилося 104 роки від дня народження академіка Петра Тимофійовича Тронька (1915–2011), голови Національної спілки краєзнавців у 1990–2011 роках.

Цього дня представники Спілки, зокрема її очільник, член-кореспондент НАН України Олександр Реснт та донька Петра Тимофійовича Лариса Тронько, представники керівних органів і регіональних осередків, вшанували його пам'ять покладанням квітів на могилі, що на Байковому кладовищі.

Після цього, за участі широкої краєзнавчої громади (керівництва Спілки, її регіональних осередків), представників наукових та освітніх установ, музеїв і бібліотек, журналістів, відбулося урочисте вручення Премії імені академіка Петра Тронька НСКУ 2019 року¹.

¹ «Положення про Премію імені академіка Петра Тронька Національної спілки краєзнавців України» доступне за посиланням: http://nsku.org.ua/?page_id=8854.

Перед цим присутні переглянули документальний фільм про життя і творчість Петра Тимофійовича Тронька, який вийшов в ефірі каналу «UATV»², поділилися своїми думками про значення діяльності цієї визначної особистості.

Далі відбулося урочисте вручення Премії імені академіка Петра Тронька. Її цьогорічними лауреатами, за поданням обласних організацій та відповідно до рішення Президії НСКУ, стали:

за висвітлення науково-краєзнавчої та громадської діяльності академіка Петра Тронька (дослідження проблем історії міст і сіл України, теоретичного та практичного краєзнавства)

Місінкевич Леонід Леонідович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри теорії та історії права Хмельницького університету управління і права, член Президії Хмельницької обласної організації НСКУ (з 2008 р. до сьогодні). Почесний краєзнавець України. З 1997 до 2011 рр. належав до наукової школи академіка П.Т. Тронька «Історичне краєзнавство та охорона пам'яток історії та культури». Упродовж останніх 20 років Л.Л. Місінкевич взяв участь у понад 80 міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових конференцій, симпозіумів, є організатором таких зібрань у власному виші та як член Президії обласної організації НСКУ. Є вихованцем Героя України, академіка НАН України П.Т. Тронька, вніс і вносить вагомий вклад у розвиток краєзнавства в Україні та Хмельницькій області, створив чималу творчу спадщину з регіональної історії Поділля-Хмельниччини, відіграє важливу роль у справі реабілітації жертв політичних репресій в Україні ХХ століття.

Скорохватова Алла Віталіївна – Генеральний директор Національної історичної бібліотеки України (очолює бібліотеку з 2007 р.),

Заслужений працівник культури України. З 2011 р. А.В. Скорохватова очолює організацію та проведення Краєзнавчих читань пам'яті фундатора краєзнавчого руху в Україні академіка П.Т. Тронька. За останні вісім років в рамках Краєзнавчих читань проведено чотири Всеукраїнські науково-практичні конференції, які відбулися у 2011–2017 роках, за спільною назвою «Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України». За редакцією А.В. Скорохватової побачив світ ретроспективний посібник «Петро Тронько – історик-краєзнавець: каталог видань із фонду Національної історичної бібліотеки України. До 100-річчя від дня народження» (К., 2016. 104 с.). У 2014 році ініціювала новий бібліотечно-культурологічний проект «Історія міст і сіл України», який реалізується з метою створення унікального комплексного краєзнавчого інформаційного електронного ресурсу. За ініціативи А.В. Скорохватової у співпраці з фондом «Відродження» та компанією ТОВ «Електронні архіви України» здійснено проект «Національна історична спадщина України: світовий доступ у цифровому форматі», започаткований у 2011 р. з метою збереження і популяризації історико-культурної документальної спадщини.

за внесок у музейну та пам'яткоохоронну справу: діяльність у сфері збирання, збереження та охорони історико-культурної спадщини України

Карась Ганна Василівна – професор кафедри методики музичного виховання та диригування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор мистецтвознавства, кандидат педагогічних наук, доктор філософії, член правління Івано-Франківської обласної організації НСКУ, Заслужений працівник

² Доступний для перегляду за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=kkUiCOy6YiQ>.

культури України, Почесний краєзнавець України, голова міської організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (2000–2006 рр.). Автор понад 130 краєзнавчо-музикознавчих публікацій та книг: «Повік не зів'яне «Первоцвіт» (1996 р.), «Денис Січинський. Хорові твори» (2000 р.), «Івано-Франківськ: культурно-мистецька хроніка незалежності» (2001 р.); співавтор книг «Мій рідний край Прикарпаття» (2000 р.), монографії «Івано-Франківськ в пам'ятниках історії та культури» (2001 р.), автор збірки «Первоцвіт: з піснею у нове тисячоліття» (2009 р.), Станіславів-Станіслав-Івано-Франківськ (Карась Г. – автор підрозділів у розділі «Культурно-мистецька мозаїка Франкового міста») (2012 р.), Музична Шевченкіана у звукозаписах української діаспори на Заході (2014 р.) та ін. Організатор проведення в Івано-Франківську Міжнародних наукових конференцій «Етнокультурні процеси в українському урбанізованому середовищі ХХ століття» (2004, 2006 рр.) та опублікування на їх основі збірників наукових праць (відповідальний секретар редколегії видань). Як заступник міського голови очолювала 24 гуманітарні комісії, зокрема з адміністративно-територіального устрою, яка займається перейменуванням та вивченням історії вулиць, пам'яток і визначних місць міста. Ініціатор і автор розробки «Програми підтримки та розвитку української культури м. Івано-Франківська на період 2001–2005 роки»; обласної комплексної програми «Культура Прикарпаття (2002–2005 роки)».

Яблонська Алла Миколаївна – працювала учителем в Ольгінській школі Горностаївського району Херсонської області, згодом – науковим співробітником у Каховському історичному музеї, відповідальним секретарем Каховської міської районної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Член НСКУ та почесний член УТОПК. Від 1991 до 2017 року очолювала історико-краєзнавчі гуртки при Центрі дитячої творчості Каховської міської ради. Автор та розробник експозиції народного музею історії села Малокаховка, музею «Історія Каховщини» при Центрі дитячої творчості Каховської міської ради, музею історії Каховської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 4 та «Музею збереження хліба» при ВАТ «Каховське хлібоприймальне підприємство». Алла Миколаївна є автором та упорядником наступних краєзнавчих

наукових і публіцистичних праць: «Пам'ять» (1995 р.), «Високе чоло благочинного» (2003 р.), «Пам'ять безсмертна» (2010 р.), «Написано серцем» (2011 р.), «Солодкий полин» (2015 р., 2016 р.), «Каховщина – любов моя» (2016 р.), «Таємниця назви міста Каховка (факти, знахідки, думки)» (2016 р.), «Ой Дніпро, Дніпро...: історія Дніпра, Дніпро як феномен етнічної культури й традиційного світогляду, Каховська ГЕС і Нова Каховка, Каховський магістральний канал» (2017 р.).

за видання краєзнавчої літератури: монографій, нарисів, описів, путівників, довідників, окремих публікацій, циклів статей тощо

Великочий Володимир Степанович – вчений, краєзнавець, декан факультету туризму Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор історичних наук, професор, Почесний краєзнавець України, член правління Національної спілки краєзнавців України та правління Івано-Франківської обласної організації НСКУ. Володимир Степанович є одним з авторів розробки Концепції розвитку туризму в Україні до 2020 р., Стратегії та Програми розвитку туризму в Івано-Франківській області до 2010, 2015, 2022 рр. За період із 1997 р. до 2018 р. організував більше 25 всеукраїнських, міжнародних наукових конференцій, круглих столів. Він є автором більше 170 наукових праць, у тому числі 28 монографій, підручників, посібників, збірників документів.

Грідіна Ірина Миколаївна – історик, краєзнавець, енциклопедист, професор кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Маріупольського державного університету, доктор історичних наук, професор, академік Української академії історичних наук, Почесний краєзнавець

України, Лауреат премії Дмитра Яворницького НСКУ. Перший заступник головного редактора 8-томної «Енциклопедії Донеччини». Нагороджена Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України. Серед опублікованих праць – монографії: «Духовне життя населення України в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)» (Донецьк, 2010); «Православні віруючі України у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)» (Донецьк, 2006); «Гірничорятувальна служба в Донбасі (кінець XIX – початок XX ст.)» (у співавторстві) (Донецьк, 2009); «Історико-культурні цінності Східної України в роки Великої Вітчизняної війни» (у співавторстві) (Донецьк, 2011); «Боротьба з дитячою безпритульністю та бездоглядністю в перші післявоєнні роки (на прикладі Донбасу)» (у співавторстві) (Донецьк, 2011); «Донбасс в Великой Отечественной войне (1941–1945 гг.): известные и неизвестные факты и события» (Член авторского кол-ва). – Донецк, 2014. Вступ до спеціальності «Міжнародні відносини»: Навчальний посібник (у співавторстві) – Донецьк, 2014); Монографія «История Великой Отечественной войны на почтовых марках СССР» (у співавторстві) (Донецьк, 2014); Монографія «Духовне життя населення країни в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)» отримала I місце у конкурсі наукових робіт Донецького національного університету у 2011 р.

Корнієнко Олег Миколайович – голова Сумської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, член Правління НСКУ з квітня 2010 р. З серпня 2009 р. до червня 2012 р. – керівник редакційно-видавничої групи з підготовки та видання книг головного управління зв'язків з громадськістю Сумської обласної державної адміністрації. Група забезпечувала підготовку обласних томів науково-документальних серій книг «Книга Пам'яті України» та «Реабілітовані історією», заступник голови Координаційної ради з національно-патріотичного виховання Сумської облдержадміністрації. З початком російсько-української війни, в 2014 р. долучився до створення загонів оборони при Сумському об'єднаному військкоматі, а в серпні 2015 р. вступив добровольцем до Окремого загону спеціального призначення «Азов» в/ч 3057 Національної гвардії України (Маріуполь). Має статус учасника бойових дій, інвалід війни III групи. На даний момент працює в Сумській обласній державній адміністрації.

Протягом 2016–2018 рр., завдяки організаційно-підготовчій діяльності О. Корнієнка Сумській ОО НСКУ було надане цільове фінансування з обласного бюджету для публікації серії видань краєзнавчого характеру. Автор, співавтор і упорядник 11 книжок історичного та краєзнавчого спрямування, серед яких: «Нариси військової історії України. Сумський слобідський козацький полк 1659–1765 рр.» (2008), «От де, люде, наша слава, слава України»: До 350-річчя перемоги під Конотопом» (2009), «Зруйновані храми Сумщини. Мартиролог втрачених святинь» (2009), «Лексикон доби козаччини XVII–XVIII ст.: застарілі слова, військові, побутові та релігійні терміни, запозичені одиниці з етимологічними коментарями та тлумаченнями [за текстами історичних пам'яток]», «Зброя, спорядження і символіка козацького війська», «Сумський слобідський козацький полк. Збірник документів» (2017), «Мартиролог мешканців Сумської області, які загинули у локальних війнах і закордонних збройних конфліктах» (2018).

за науково-організаційну та просвітницьку діяльність у краєзнавстві (проведення конференцій, круглих столів, лекцій, семінарів, читань, експедицій, краєзнавчих заходів і проектів, популяризація краєзнавства працівниками наукових, освітянських, туристичних, бібліотечних, архівних установ, засобів масової інформації)

Зоц Ігор Олексійович – із 1985 р. працює в обласній газеті «Донеччина», спочатку кореспондентом, а з 1992 р. – головним редактором (27 років очолює редакційний колектив, видаючи єдину україномовну газету в Донецькій області). Як журналіст та головний редактор велику увагу приділяє історії та культурі донецького краю. В газеті «Донеччина» регулярними стали тематичні сторінки «Рідний край», «Стусове коло»,

«Незабутній Сосюра», «Плекаймо рідну мову», «Живі джерела». Надав всебічну підтримку виходу в світ регіонального історико-краєзнавчого альманаху «Рідний край» (вийшло 4 номери). На базі газети «Донеччина» проходили презентації краєзнавчих видань, зустрічі краєзнавців за «круглим столом», зустрічі з письменниками-земляками. Автор більш як 250 статей на краєзнавчу тематику. Співавтор книги «Наш «Рідний край» (Донецьк : «Каштан», 2008. 448 с.). Переселенець: вимушений із сім'єю покинути Донецьк. У неймовірно важких умовах продовжує видавати українськомовну газету на Донеччині. У рукописі має книгу «Українська «Донбасія» (про свідомих, активних українців Донецького краю). Очолює групу членів НСКУ у кількості 20 осіб, які стоять на обліку в ДонОО, але стали переселенцями та мешкають у різних містах України.

Петрова Наталія Олександрівна – заступник декана історичного факультету з наукової та виховної роботи, доцент кафедри археології та етнології України Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, кандидат історичних наук, член правління та відповідальний секретар Одеської обласної організації НСКУ. Проводить активну роботу по організації конференцій та інших заходів краєзнавчого характеру, в тому числі є одним з ініціаторів та відповідальним секретарем щорічної міжнародної наукової конференції «Одеські етнографічні читання» (2010–2018). Проводить активну роботу в галузі організації та проведення годин науковця в Одеській національній науковій бібліотеці з питань висвітлення краєзнавчих аспектів у святкуванні пам'ятних дат. З метою збереження та популяризації краєзнавчо-етнографічної спадщини є одним з ініціаторів та членом журі щорічного обласного конкурсу серед школярів «Традиційні обряди мого села» (з 2004 року), регіонального конкурсу «Поляки в усній історії Півдня України» (2014, 2015). На громадських засадах виконує обов'язки відповідального секретаря наукових видань «Записки історичного факультету» (всього 29 випусків), «Етнічна культура в глобалізованому світі» (5 випусків), «Одеські етнографічні читання» (9 томів), член редколегії видання «Одісос. Актуальні проблеми історії, археології та етнології».

Рафальський Олег Олексійович – директор Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Кураса НАН України, член-кореспондент Національної академії наук України, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор історичних наук, професор, президент Асоціації політичних наук України. Дослідник політичних і етнонаціональних процесів в Україні XIX – поч. XXI ст. Спеціалізується на проблемах теорії та історії політичної думки в Україні, націоґенезу і державотворення, теоретичних та прикладних питань сучасної політичної науки, етнополітології, цивілізаційних процесів в Україні. Автор понад 100 наукових публікацій, у тому числі близько 10 індивідуальних і колективних монографій, енциклопедичних видань, підручників та посібників.

Цього дня голова НСКУ Олександр Реєнт також вручив відзнаки Спілки активним діячам краєзнавчого руху.

Фото: Олексій Лупандін

